

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

Tractatus de Beatitudine, de Actibus humanis, eorumque Moralitate, de
Virtutibus ac Donis, de Vitiis ac Peccatis, & de Legibus, nec-non
Dissertationem Theologicam de Probabilitate

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniæ Agrippinæ, 1671

§. II. Celebre ejusdem Doctoris Angelici testimonium adducitur

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78232](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78232)

Recentioribus: Si D. Thomas nomine motionis & applicationis, quam Deo tribuit respectu causarum secundarum, non intellexisset concursum simultaneum, ipsum ignorasset, aut omisisset, cum nullibi faciat illius mentionem: At hoc sine gravi S. Doctoris injuria dici nequit: Ergo per talem motionem & applicationem intellexit concursum simultaneum.

37. Sed hoc etiam frivolum est, & facile potest confutari. Primum, quia falsum est, D. Thomam nullibi fecisse expressam concursus simultanei mentionem: nam loco citato de potentia in resp. ad 3. sic ait: *In operatione quâ Deus operatur movendo naturam, non operatur natura, sed ipsa natura operatio est etiam operatio virtutis divine.* Quibus verbis expressè distinguit in Deo duplicem concursum; unum qui est à solo Deo, ipsâ naturâ non operante, qui proinde prævius est, & operationem causâ secundâ prioritate saltem naturâ antecedens: alterum qui identificatur cum prædictâ operatione, & hic est concursus simultaneus, qui est ipsamet operatio causâ secundâ, prout à Deo simul influente dependet. Unde subdit ibidem in resp. ad 4. quod *tam Deus quam natura immediatè operantur, licet ordinentur secundum prius & posterius.* Item 1. p. q. 105. art. 5. postquam in corpore articuli docuit Deum movere res ad operandum, applicando earum formas & virtutes (quibus verbis, ut supra ostendimus, concursum prævium significavit) postea in resp. ad 2. clarè expressit concursum simultaneum, dicens: *Vna actio non procedit à duobus agentibus unius ordinis, sed nihil prohibet quin una & eadem actio procedat à primo & secundo agente:* Ergo D. Thomas expressè meminit concursus simultanei.

38. Deinde: Esto locis citatis illud clarè & distinctè non expresserit, quia ibi explicabat modos quibus Deus est causa actionis causâ secundâ, quatenus ab ipsa emanat & egreditur; hinc tamen non licet inferre quod ipsum ignoraverit, aut omiserit: nam dici potest ipsum nomine motionis & applicationis, omnem actualem Dei concursum cum causis secundis, sive prævium, sive simultaneum, comprehendisse; quia cum illi duo concursus existant in eodem instanti, & habeant indissolubilem inter se connexionem, unusq; ordinem dicat ad alium, prævius scilicet ad simultaneum, se habent per modum unius, juxta illud commune axioma desumptum ex Philosopho 3. topic. cap. 2. *Vbi est unum propter aliud, ibi est unum tantum:* unde & unico nomine exprimi possunt, & sub vocabulo motionis & applicationis comprehendi.

§. II.

Celebre ejusdem Doctoris Angelici testimonium adducitur.

39. PRÆTER tam clara & evidentia testimonia, quæ §. præcedenti adduximus, aliud habetur opusculo 1. (quod S. Doctor jussu Urbani IV. contra Græcorum errores edidit) ita evidens & expressum, ut videatur D. Thomam prævidisse futuram Thomistarum & Neotericorum sententiam, illamq; approbasse, hanc verò rejecisse. Explicans enim cap. 2. quomodo creatura creatori cooperetur, sic loquitur: *Sciendum quod aliquid dicitur cooperari alicui dupliciter: uno modo, quia operatur ad eundem effectum, sed per aliam virtutem; sicut minister domino, dum ejus præceptis*

obedit, & instrumentum artificis à quo movetur (Ecce expressam Thomistarum sententiam, cum exemplo prædeterminationis, cum moralis, cum physica: constat enim quod dominus quod dominus moraliter movet & determinat servum per sua præcepta; artifex verò prius naturâ physicè movet & determinat instrumentum, ipsum applicando ad opus, sicq; physicè movet ac prædeterminat) *Alio modo dicitur aliquis cooperari alicui, in quantum operatur eandem operationem cum ipso: sicut si diceretur de duobus portantibus idem pondus, vel de pluribus trahentibus navim, quod unus alteri cooperatur.* (Ecce expressam Molinæ, Suarez, & aliorum Recentiorum sententiam, cum ipsimet exemplis quibus utuntur, nempe duorum portantium idem pondus, vel de pluribus trahentibus navim.) *Secundum igitur primum modum (subdit S. Doctor) creatura potest dici creatori cooperari: secundo autem modo creatura creatori non cooperatur, sed solum tres persone (sanctissimæ Trinitatis) sibi invicem cooperantur, quia earum est operatio una: non autem ita quod qualibet earum partem virtutis possideat, per quam operatio compleatur, sicut accidit in multis trahentibus navim (sic enim cujuslibet virtus esset imperfecta) sed ita quod tota virtus ad operationem sufficiens est in qualibet trium personarum.* Quo nihil clarius pro Thomistis contra Recentiores afferri potest. Imò D. Thomas insinuat, istos attribuire creaturis id quod solis Sanctissimæ Trinitatis personis convenit. Eandem doctrinam expressè tradit D. Bonaventura in 2. dist. 34. qu. 1. ad 5. his verbis: *Non est intelligendum quod Deus cooperetur libero arbitrio, sicut cum duo ferunt lapidem, unus cooperatur alteri: sed quia Deus est intimè agens in omni actione, & intimus est ipsi potentia operanti; ita quod potentia ipsa in nihil exit quod non sit ab ipso.*

Ex his patet quanta fides adhibenda sit F. liensi, dum ait se summa cum diligentia & attentione evoluisse omnia D. Thomæ opera, & nullibi physicam prædeterminationem invenisse: incipit enim suum librum ab opusculo D. Thomæ, & tamen nequidem verbum habet de autoritate jam adducta. Certè aut summa fuit ejus negligentia in legendo D. Thomam, dum omisit illud quod ejus oculis primitus occurrebat; aut quod verisimile est, autoritatem istius dissimulavit, quia profus insolubilem vidit. Et quod mirum est, incipit suum librum à testimonij desumptis ex opusculo nono, de quo dubitatur an sit D. Thomæ, adeoq; minusculis characteribus jussu Pij V. editum est; & superscribit aut dissimulavit testimonium ex opusculo primo depromptum, quod indubitanter ab omnibus ut legitimus S. Doctoris factus suscipitur.

§. III.

Aliis testimoniis ejusdem D. Doctoris mens amplius declaratur.

TESTIMONIA præcedentibus paragraphis expressa, generalia sunt, & probant Deum omnes causas secundas, sive naturales, sive liberas, ad agendum physicè pramovere, juxta principia doctrinæ D. Thomæ. Verum alia insuper expendenda sunt, quibus specialiter ostendatur, eundem S. Doctorem utrumq; genus motionis, tam physica quam moralis, in Deo respectu voluntatis creatæ admittere, ut habet conclusio paragrapho primo statuta.

Præbat